

Lukas 1: 68-79: “Magnificat van Zacharias”.

Orde van dienst:

Mededelingen en welkom.

Aansteken kaars en zingen: LB 466: 7

Votum en zegengroet

Psalm 108: 1

Wet

Psalm 51: 4, 5

Gebed

Kindmoment: Zonsopgang.

LB 444 Nu daagt het in het oosten....

Lezen: Lukas 1: 5-25 en 57-80

LB 738 Kom zing het lied van Eva.

Tekst: Lukas 1: 78,79

Preek

LB 158a God zij geloofd uit alle macht.

Gebed

Collecten – tijdens de collecte “Zo is het beloofd” van Sela

Psalm 89: 7

Zegen.

Kindmoment:

Opgang van de zon. Zó mooi.

Kijk maar.

Geeft hoop: als de zon op gaat, is de nacht voorbij. De lange nacht. Vooral als je wakker ligt, als je tegen de dag opziet...

Het lijkt alsof de zon opkomt uit de aarde.

Tabernakel, tempel: opening naar het oosten.

Lichtende morgenster.

Inleiding op Schriftlezing:

Vorige week ging de dienst over de lofzang van Maria.

Over een boodschap, die je als modern mens uit 2015 nooit zou kunnen geloven.

Deze: dat een meisje uit een klein gehuchtje, moeder zal worden van de Zoon van God.

Maria is nog maagd. Meisje van 16.

Ze is onbekend.

Ongehuwd.

Hoe zou je dit kunnen geloven?

Deze boodschap wordt dan ook door een engel van God gebracht. Deze boodschap is zo groot. Zo mooi. Zo wonderlijk. Daarvoor zendt de HERE speciaal een engel naar de aarde.

Zelfs een van zijn eerste, zijn belangrijkste, engelen. De aartsengel, eerste engel, Gabriël.

Om Maria, om de wereld, voor te bereiden op dit grote nieuws. Deze bijzondere geboorte.

Maar er is meer.

Gabriël verschijnt al eerder in Jeruzalem. In Judea. In de tempel.

Bij de priester Zacharias.

Zacharias en Elisabeth zullen een kind krijgen. Een zoon. En die zoon zal de profeet van de Messias zijn. Zijn heraut. Een Elia.

Ja, en die belofte zelf komt ook niet uit de lucht vallen.

De laatste profeet van het Oude Testament heeft dat al verteld: “Voordat de dag van de HEER aanbreekt, die groot is en ontzagwekkend, stuur ik jullie de profeet Elia....”.

En die profetie komt ook niet uit de lucht vallen.

De profeet Jesaja sprak daar al over:

“Een kind is ons geboren,
een zoon is ons gegeven,
de heerschappij rust op zijn schouders.
Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman,
Goddelijke held, Eeuwige vader, Vredevorst.
Groot is zijn heerschappij,
aan de vrede zal geen einde komen.
Davids troon en rijk zijn erop gebouwd,
ze staan vast, in recht en gerechtigheid
van nu tot in eeuwigheid.
Daarvoor zal hij zich beijveren,
de HEER van de hemelse machten.” (Jesaja 9)

Ook deze belofte komt niet uit de lucht vallen.

Want dit is precies wat God eeuwen daarvoor al aan David beloofde:

“Wanneer je leven voorbij is en je bij je voorouders te ruste gaat, zal ik je laten opvolgen door je eigen zoon en hem een bestendig koningschap schenken. (...)
Jou stel ik in het vooruitzicht dat je koningshuis eeuwig zal voortduren en je troon nooit zal wankelen.” (2Samuel 9)

Ook deze belofte komt niet uit de lucht vallen.

Eeuwen daarvoor belooft de HEER aan Abraham: “Ik zal je tot een groot volk maken. Ik zal je zegenen, ik zal je aanzien geven een bron van zegen zul je zijn.” (Gen 12)

En ook deze belofte komt niet uit de lucht vallen.

Al in het paradijs, vlak na de val in zonden van Adam en Eva belooft God, dat hij aan de dodelijke macht van de slang, van satan, een einde zal maken:

“Vijandschap sticht ik tussen jou en de vrouw,
tussen jouw nageslacht en het hare.
Zij verbrijzelen je kop,
jij bijt hen in de hiel”. (Genesis 3)

Er komt een verlosser!

Het lijkt op een mooie, zuivere rivier, die uitmondt in zee.

Maar die brede rivier begon kilometers ver terug hoog in de bergen al. als een kleine bron.

Een kabbelend beekje. Een stroom. Een rivier.

De geboorte van de Messias is niet plotseling. Als een steen in een vijver. De geboorte van de Messias is voorbereid. Er is een mooie, eerbiedwaardige voorgeschiedenis.

Preek:

In. Soms voel je kriebels in je buik.

Dat kennen jullie wel, jongens en meisjes: als je morgen jarig bent, heb je vandaag kriebels in je buik. Wat ga je krijgen voor je verjaardag? Wie komen er allemaal?

Of als je een zwaar tentamen hebt op school of een examen, dan voel je de kriebels in je buik. Van de spanning.

Je kunt bijna niet eten.

Je kunt zelfs buikpijn hebben van de zorgen.

Ja, mensen zeggen zelfs, dat je kriebels, vlinders, in je buik voelt, als je verliefd bent.

Dat zeggen ze, hoor. Weet het ook niet precies. ;-)
Hebben jullie dat wel eens gehad?
Nou, weet je, dat heeft de HERE ook.
In Hosea 11 zegt de HERE over zijn volk, dat steeds weer bij hem wegloupt:
"Mijn hart wordt verscheurd,
door barmhartigheid word ik bewogen."
En daar gaat de lofzang van Zacharias over: over Gods barmhartigheid.

Thema: "**De Zon gaat op**".

Dia.

Spreken wordt zwijgen.

Zwijgen wordt zingen.

1. Spreken wordt zwijgen.

Dia.

Het is druk en broeierig in Jeruzalem. Overal is lawaai en geschreeuw.
Mensen op het tempelplein. Romeinse soldaten in de straten. Hard en vooral ongelovig.
Koning Herodes op de troon. Een wrede, paranoïde man.
Er is al heel wat bloed gevloeid in de straten van Jeruzalem.
Duisternis en dood gaan rond in het land.
En in de harten van de joden gloeit haat en verzet.
Groeit het verlangen naar een verlosser. Een zoon van David. De Messias.
Al eeuwenlang.

Het is stil in de tempel.
Geluiden van buiten worden gedempt door dikke muren en weelderige wandkleden..
Zacharias staat bij het reukofferaltaar en legt vol eerbied reukwerk op het vuurtje. Een dun,
kwetsbaar sliertje rook kringelt naar boven.
Als teken van de gebeden van het volk.

Het is stil in het huisje van Zacharias en Elizabeth.
Er klonken noot kindergeluiden in hun huisje. En nu ze ouder zijn, komen er ook geen
kinderen met hun kinderen op bezoek.
Ze hebben er vaak om gebeden.
Maar de jaren gingen voorbij, hun jeugd ging voorbij en er gebeurde niets.
God zweeg in alle talen.
Het bleef stil.
En nu waren zij zo oud geworden, dat ook hun gebed om een kind was verstild.

Ja, en toch waren ze niet verbitterd geworden. Niet in zichzelf gekeerd. Niet van elkaar
vervreemd door ieder hun eigen pijn.
Nee, ze groeiden ook niet weg bij God.
Verbitterd, omdat hij hun gebeden niet verhoorde: "Waar is God als je hem nodig hebt?! Wat
merken wij nu van God?".
Nee, ze bleven op hem vertrouwen, ook al had het leven hen niet gebracht waar ze op
hoopten. Toch bleven ze met hem wandelen: "ze leefden naar alle geboden van de Here
God". Stel je voor, dat je bij alle gemis ook Hem niet had!!
En dan, op een dag, daalt er een machtige engel daalt uit de hemel af naar de aarde.
Hij komt met nieuws, waar heel de wereld op wacht. Nieuws, dat alle gebeden gaat
beantwoorden.
Over een verlosser. Een messias. Een nieuwe koning.
Een koning, die de poort zal openen naar een heel nieuwe wereld. Een vreedrijk.
Dat gaat nu beginnen!
Nu komt het grote offensief uit de hemel los. Nu komt de grote omwenteling. Vanaf nu gaan
kwaad en de dood terrein verliezen.

Maar deze machtige engel landt niet in het paleis van Herodes. Niet bij het Sanhedrin. Niet in Rome bij de keizer.

Hij landt in de tempel. In de stilte. Bij het reukofferaltaar. Waar de gebeden van het volk als een dun sliertje rook omhoog kringelen. Zo klein, zo kwetsbaar. Zo anders dan het stoere geschreeuw van soldaten en wapengekletter.

In mensenogen machteloos: 'wat heb je nu aan bidden!?!'.

En toch: daar landt die machtige engel van God. De poort waar deze machtige engel binnenkomt is de poort van het gebed. Hij verschijnt bij het reukofferaltaar.

De plek waar al eeuwenlang alle hunkeren en verlangen van het volk is samengebald.

Nu gaat het beginnen! Het grote liefdesoffensief vanuit de hemel.

Zacharias bidt. Het reukwerk kringelt omhoog.

Op het plein is de mensenmassa in gebed. De lucht is vol van gebed.

En dan gebeurt het: een engel van God verschijnt. Hemels licht doorbreekt de schemer.

Zacharia schrikt.

Maar hij lijkt nog meer te schrikken van de boodschap: krijgen hij en Elisabeth nog een kind?

Maar Elisabeth is onvruchtbaar. En nu zijn ze allebei al te oud geworden om een kind te krijgen. Er ligt een dubbele grendel op haar schoot.

Zacharias gelooft het niet.

Net als Abram en Sarah zegt hij "wij zijn al te oud".

Te oud om nog weer een grote verandering mee te maken. Te oud om nog iets nieuws te verwachten.

Zacharias verzet zich. Staat er niet open voor.

Het leven is al jaren hetzelfde. De Romeinen in het land. De rellen. De aanslagen. Het verdriet. De offers in de tempel. De morgen- en avondgebeden.

Alles blijft zoals het is. Al eeuwen lang.

Ondanks alle gebeden.

Je durft soms niet meer te hopen. Te verlangen. Te veranderen.

Het leven heeft je murw gemaakt.

Zelfs al ben je opgegroeid met de verhalen over Abraham en Sara, Izaak, Hannah, die ook nog kinderen terwijl het niet kon.

Soms lijkt het leven sterker.

En je verzucht: "Vraag niet te veel meer van mij. Verwacht niet te veel meer. Ik ben al te oud.

Ik heb het altijd zo gedaan."

Maar God laat zich door zo'n argument niet tegen houden.

Toen niet en nu niet.

Voor de toekomst van God ben je nooit te oud of te jong. Geef je verzet op en vertrouw je aan hem toe.

Het lijkt zelfs alsof Gabriël wat scherp tegen Zacharias uitvalt: "Ik ben Gabriël, die altijd voor het aangezicht van God staat. Eén wenk en ik ga. En nu ben ik uitgezonden om jou dit goede nieuws te brengen. Reageer jij zo op het evangelie van God? Geloof je wel in je eigen gebeden? Wat voor priester ben jij eigenlijk?"

Het verwijt is duidelijk.

Mensen vergeten vaak, dat God God is. En als God kan bestaan, dan kunnen wonderen ook bestaan. De God, die de natuurwetten geschapen heeft en die daar dus ook van af kan wijken als hij dat wil.

God is God. Eeuwig. Almachtig. En als we van hem geen wonderen meer kunnen verwachten, niets nieuws, wat bedoelen we dan met het woordje "God"?

Daarbij: als je naar onze wereld kijkt, naar de oorlogen, het terrorisme, het racisme, de ziekten, de honger, het milieu, hoe zou deze wereld anders gered kunnen worden dan door een wonder?!!

Vandaar dat Zacharias een teken krijgt.

Door de engel wordt hem het zwijgen verder opgelegd. Ongeloof heeft geen recht van spreken. Hij mag zelfs de zegen niet meer uitspreken.

Het mooiste moment van zijn priesterleven loopt vast in zijn kleingeloof.

Hij mag pas weer spreken als hij het wonder met eigen ogen ziet.

2. Zwijgen wordt zingen.

Dia.

De weken glijden voorbij. De maanden. In de schoot van Elisabeth groeit het wonder.

Zacharias ziet het gebeuren.

En op een dag wordt hun kindje geboren.

Een woordje wat je hier steeds weer tegenkomt is het woordje “verwondering”.

De mensen verwonderen zich, verbazen zich.

En dat snap je.

Als twee oude, onvruchtbare, mensen alsnog een kindje krijgen.

Dan roep je: “Hoe kan het!?”.

Mensen verbazen zich makkelijk. Iedere goochelaar weet dat. Mensen lopen snel tegen de grenzen van hun begrip aan.

Maar God reikt ons vanuit de hemel een ander woordje aan.

Want wanneer kan Zacharias weer spreken? Wanneer verbreekt God de ban?

Als hun kindje geboren is?

Want dan is toch duidelijk, dat de engel de waarheid heeft gesproken. Dán mag hij toch weer spreken!

Nee.

Zacharias moet nog acht dagen zwijgen.

Het is op het moment, dat Zacharias zijn zoon bij de besnijdenis een naam geeft.

Want die naam is heel ongewoon. De burens en de familie verwachten, dat hij naar Zacharias of een grootvader of overgrootvader zal worden genoemd. Een familie-naam als paspoort.

Maar Zacharias schrijft zwijgend op een houten plankje de naam “Johannes”.

Johannes betekent “God is genadig”.

Pas dán kan Zacharias weer spreken. Dat is het wachtwoord. De naam Johannes. God is genadig. Dat is het geheim van deze kleine profeet in de luiers.

En het diepste woordje uit dat lied is dan ook het woordje “barmhartigheid”.

Zacharias heeft het zelfs over de “liefdevolle barmhartigheid van God”.

Het woordje barmhartigheid of ontferming betekent in het Hebreeuws letterlijk ‘ingewanden’.

Ook wel moederschoot.

Dat lijkt vreemd.

Maar in het begin van de preek zei ik al, dat je soms van alles in je buik kunt voelen. Als je een zwaar examen hebt, voel je de kriebels in je buik. Als je verliefd bent voel je vlinders in je buik. De oosterse mens plaatst de gevoelens van een mens dan ook in de buik. Zo wordt het woordje voor ingewanden en moederschoot het woordje voor barmhartigheid. Ontferming.

Wij plaatsen de gevoelens in het hart.

Als je verliefd bent klopt je hart wat sneller als je de jongen ziet, waar je verliefd op bent. En als je vriend de verkering uitmaakt, dan is je hart gebroken.

Maar de oosterling plaatst de gevoelens in de buik.

Het woordje ‘barmhartigheid’ tekent dus de diepe gevoelens van God voor zijn kinderen.

Liefde die diep van binnenuit komt.

Als de vader uit de gelijkenis van de verloren zoon op de uitkijk staat, ziet hij op een dag zijn zoon aan komen lopen. Arm. Vuil. Stinkend naar de varkens.
Dan staat er dat die vader met ontferming wordt bewogen. Barmhartigheid. En hij loopt naar zijn zoon toe en omarmt hem.
Het tekent de diepste gevoelens van God.
Als de liefde van een moeder voor haar kind.
Onze verlossing ligt verankerd in de barmhartigheid van God.
Het is de zon die opkomt boven een donkere aarde.

Het is God die naar ons omziet. Zich om ons bekommert.
Dat is het geheim.
Niet wij hebben naar God omgezien. Daarom is het ook zo donker geworden op aarde.
Het is God die vanuit de hemel naar ons omziet.
Dat omzien is niet "even een kijkje komen nemen".
Koel en afstandelijk.
Als een journalist die even een artikeltje moet schrijven voor de krant, wat foto's neemt, wat mensen interviewt, en weer weg is.....
Nee, het is omkijken met ontferming. Met pijn. Delen in die pijn.
Ja, en dan gebeurt er ook wat!
Dan komt er redding.

Jakobus gebruikt hetzelfde woord, als hij het in zijn brief heeft over omzien naar wezen en weduwen in hun moeilijke leven. Dan bedoelt hij natuurlijk dat je niet alleen even gaat kijken, maar dat je ook gaat helpen.
Het is helpend opzoeken.

Zoals een vluchteling in een vluchtelingenkamp helemaal afhankelijk is van mensen, die hem opzoeken en eten en water geven. Zoals een gevangene helemaal afhankelijk is van mensen, die op bezoek komen.
Zo komt God in die engel, in die kleine Johannes en in Jezus zelf naar de wereld toe. Hij schuift vanuit de hemel de grendel weg en geeft een open weg naar de nieuwe wereld.

Mensen, die God hadden weggestoten uit hun leven en daarom zoveel pijn en donkerheid ervaren, horen dat de grendel wordt weggeschoven.
Dat is kerst: God komt ons opzoeken.
Het licht gaat schijnen.
Zoals de zon opkomt en het duister van de nacht verdrijft.
Alleen: deze zonsopgang komt niet vanachter de horizon van deze aarde. Vanuit de diepte van de mensenmassa. Deze zon komt uit de hemel van God. Jezus is de blinkende morgenster.

In dit leven kun je je eenzaam voelen. Op de vlucht. Met je vragen. Met je zonden.
Wat merk je eigenlijk van God?
Verhoort hij mijn gebeden?
Mensen zeggen soms: "Ik wilde dat ik kòn geloven!".
Luister dan eens goed naar Zacharias.
Naar zijn zwijgen.

Wat was het ook voor hem moeilijk om te geloven.
Totdat het licht van God in zijn ogen viel toen hij zijn zoontje in zijn armen hield en ín dat licht de barmhartigheid van God ontdekte.
En dat is het geheim: luister naar zijn zwijgen, maar vooral naar zijn zingen.
Ga met Zacharias in het licht van de opgaande zon staan.
Lees over Jezus.
Luister naar zijn woorden. Naar zijn zwijgen aan het kruis.

Dan leer je om weer hoop te krijgen. Om te zingen.
Amen.